

Adresseinformasjon fylles inn ved ekspedering. Se mottakerliste nedenfor.
Adresseinformasjon fylles inn ved ekspedering. Se mottakerliste nedenfor.

Deres ref.:
Vår ref.: 20/28745-2
Saksbehandler: Lars Holm Tjessem
Dato: 02.07.2020

Oppdrag 120 til Hdir - vurdering av smittevern faglige konsekvenser av å tillate ilandstigning av mannskap og passasjerer på cruiseskip som ankommer Norge etter 15. juli 2020

Oppdraget

Helse- og omsorgsdepartementet ber om en vurdering av de smittevern faglige konsekvensene av å tillate ilandstigning av passasjerer som ankommer Norge på cruiseskip etter 15. juli 2020. Konkret er spørsmålet om det er nødvendig og forholdsmessig å nekte mannskap og passasjerer på slike cruiseskip ilandstigning i Norge dersom det om bord på skipet også befinner seg mannskap og passasjerer som kommer fra land som fortsatt skal omfattes av innreisekaranteneplikten, men uten at det er påvist covid-19-smitte hos noen om bord.

Covid-19-forskriften § 10 b lyder:

§ 10b. Krav til gjennomføring av kystcruise langs norskekysten

Virksomheter som tilbyr kystcruise innenfor Norges territorialgrense, skal før oppstart fremlegge for HelseDirektoratet en plan som beskriver hvordan virksomheten skal sikre ivaretagelse av smittevernkrav som fremgår av gjeldende lov- og forskriftsverk, nasjonale veiledere og veileder for kystcruise langs norskekysten. Med virksomhet etter første punktum menes eier av fartøy som skal benyttes i kystcruise langs norskekysten.

HelseDirektoratet kan godkjenne oppstart av kystcruise dersom virksomhetens plan som nevnt i første ledd på en god nok måte beskriver hvordan virksomheten kan ivareta smittevernkravene.

For å hindre eller begrense spredning av SARS CoV-2, og for å sikre opprettholdelse av forsvarlig helseberedskap, kan HelseDirektoratet forby at det i tilknytning til kystcruiset gjennomføres aktiviteter på eller i tilknytning til fartøyet som ikke kan gjennomføres på en smittevern faglig forsvarlig måte. HelseDirektoratet kan også sette begrensninger for utnyttelse av fartøyets maksimale passasjerkapasitet. Fartøyets mannskap eller passasjerer skal ikke gå i land i Norge.

HelseDirektoratet

Avdeling kommunale helse- og omsorgstjenester

Lars Holm Tjessem, tlf.: +4741404894

Postboks 220 Skøyen, 0213 OSLO • Besøksadresse: Vitaminveien 4, Oslo • Tlf.: (+47) 47 47 20 20

Org.nr.: 983 544 622 • postmottak@helsedir.no • www.helsedirektoratet.no

Denne bestemmelsen gjelder ikke for norske fartøy som foretar reiser omfattet av § 5 tredje ledd eller kystcruise som omfattes av § 10a.

Enkeltvedtak etter andre og tredje ledd kan påklages til Helse- og omsorgsdepartementet.

Regjeringen har besluttet at det etter 15. juli 2020 åpnes for å fjerne kravet om innreisekarantene for personer som er bosatt i Schengen- og EØS-området som reiser til Norge. Hvilke områder som skal omfattes av åpningen er foreløpig ikke endelig besluttet, men åpningen vil omfatte land som oppfyller bestemte kriterier knyttet til antall/andel smittede, testede og sykehusinnlagte. Det må legges til grunn at en stor andel av Schengen- og EØS-landene vil oppfylle disse kriteriene, og at det for personer som er bosatt i disse landene dermed ikke vil gjelde plikt om innreisekarantene ved ankomst Norge.

Slik departementet vurderer det vil det etter en slik endring være vanskelig å opprettholde det absolutte kravet i covid-19-forskriften § 10 b om at mannskap eller passasjerer på cruiseskip som ankommer Norge, ikke skal kunne gå i land. Bestemmelsens begrunnelse har vært at mannskap og passasjerer ombord på disse cruisene i alle hovedsak er bosatt i land hvor det gjelder innreisekaranteneplikt ved ankomst Norge, og at det av smittevernhensyn derfor har vært nødvendig og forholdsmessig å nekte ilandstigning. Som følge av karantenekravet har det også for enkelte av mannskapene og passasjerene vært adgang til bortvisning etter bortvisningsforskriften, noe som også har bidratt til å begrunne denne delen av bestemmelsen. Vi legger til grunn at i tiden etter 15. juli 2020 vil en stor andel av mannskap og passasjerer på mange av disse skipene være bosatt i land hvor det ikke lenger vil gjelde plikt til innreisekarantene ved ankomst Norge. For disse vil det være vanskelig å nekte ilandstigning. Imidlertid vil trolig en andel av mannskap og passasjerer også være bosatt i land hvor det fortsatt vil gjelde plikt til innreisekarantene. Vi ber direktoratet, i samråd med Folkehelseinstituttet, gjøre en smittevernfaglig vurdering av hvilken smitterisiko dette medfører for de deler av mannskap og passasjerer som kan gå i land uten innreisekarantene. Vi ber videre direktoratet, i samråd med Folkehelseinstituttet, vurdere om slik smitterisiko tilsier at man bør nekte alt mannskap og passasjerer på slike cruiseskip ilandstigning i Norge utelukkende fordi det om bord på skipet også befinner seg mannskap og passasjerer som er bosatt i land som omfattes av innreisekaranteneplikt, jf. de krav som følger av smittevernloven § 1-5.

Frist: Innen utgangen av torsdag 2. juli.

Kontaktperson i HOD er Kjetil Jonsbu

FHI sin faglige vurdering

FHI og Helsedirektoratet har deltatt i utarbeidelsen av veilederne for kysttrafikk som det refereres til i oppdragsteksten. Et av premissene var at ingen skulle gå i land fra skipene, og dette er nå forskriftsfestet. Veilederen med forskriftsendring ble vedtatt for få dager siden.

Å gjøre unntak for innreisekarantene i enkelttilfeller og da for personer som kommer fra land med høyt smittepress, vil uthule lovverket, noe som igjen kan redusere etterlevelsen av karanteneplikten for andre grupperinger. Dette vil være uheldig da karanteneplikten er implementert for å redusere risiko for importsmitte. Det vil være svært vanskelig å

kommunisere at alle andre som kommer sjøveien må opprettholde innreisekaranteneplikten men at karanteneplikten ikke trengs overholdes for dem som kommer via cruiseskip.

Smittespredning om bord på cruiseskip har vært dokumentert i mange tilfeller siden utbruddet av covid-19 startet. Risikoen for at passasjerer er smittet med covid-19 tilsvarer smittepresset i landet hvor personen har oppholdt seg i perioden før ombordstigning. For personer fra skipet som kommer fra land med lavt smittepress vil det medføre lav risiko for spredning til fastlandet ved å gå i land, selv om man kan ikke utelukke at det har foregått smitte av covid-19 om bord på skipene, også om man har fulgt de relativt strenge smittevernrutinene som kreves for skipene.

FHI legger til grunn av ansatte og passasjerer som kommer fra land som ikke har innreisekarantene til Norge vil kunne gå i land. Ilandstigning vil medføre en viss risiko for å introdusere smitte til skipet, og ved introduksjon av smitte til skip er risikoen for spredning om bord på skipet høy. Dette risikoen er selvsagt lik for alle på skipet, uavhengig av opprinnelsesland.

Det er allerede gjort en rekke endringer i - og unntak fra karanteneforskriften, noe som har ført til en komplisert unntaksliste. FHI mener at ytterligere unntak fra innreisekaranteneforskriften bør unngås, for å sikre at forståelsen og etterlevelsen av forskriften er best mulig.

Helsedirektoratets vurdering

Helsedirektoratet har sammenfallende vurdering med FHI.. Det er vel dokumentert at cruiseskip kan fungere som effektive smitteinkubatorer, noe som ytterligere kompliseres ved at en stor andel smittede er asymptomatiske.

Om bord i moderne cruiseskip er det gjerne en blanding av nasjonaliteter blant passasjerer og mannskap. Statistisk ankommer det turister fra mange nasjonaliteter om bord på slike skip; eksempelvis er den tredje største gruppen cruiseturister som ankommer Norge amerikanere. Å tillate landgang for alle om bord vil i praksis bety fjerning av innreisekarantenen for mange land som i regelverket for øvrig ikke er unntatt karanteneplikt.

Videre må det nevnes at hvis finnes passasjerer eller mannskap om bord fra land med høyt smittetrykk vil det representere en risiko for at de har smittet personer om bord fra land med mindre smittetrykk. Det vil ikke være mulig for alle norsk anløpshavner å kontrollere herkomst til alle passasjerer og deres nærkontakter om bord.

Helsedirektoratet mener risikoen ved i praksis å lempe på karantenekravene for personer om bord på cruiseskip må vurderes i sammenheng med de utfordringer dette kan innebære for den lokale helseberedskapen. Enkelte cruiseskip anløper med mange tusen passasjerer om bord, og utbrudd på slike skip kan være meget utfordrende for kapasiteten i kommunene.

Det påpekes at mange nordmenn i år vil feriere i eget land, samtidig som det 15. juli vil lempes på karantenekravene for flere EØS- og Schengenland. Kombinasjonen av dette vil kunne bli at kommunene i år vil ha betydelig større tilstrømming av turister enn vanlig. Smittevern faglig tilrå vi derfor ikke at utfordringene knyttet til dette øker per nå. Det er helt avgjørende at vi får

vurdert hvordan denne belastningen blir på kommunehelsetjenesten i populære turistområder, før ytterligere unntak fra innreisekarantene vedtas.

Helsedirektoratets konklusjon

Helsedirektoratet anbefaler at det ikke åpnes for landgang for passasjerer og mannskap på cruiseskip på nåværende tidspunkt.

Vennlig hilsen

Thorstein Ouren e.f.
seniorrådgiver

Lars Holm Tjessem
seniorrådgiver

Dokumentet er godkjent elektronisk

Kopi:

Helsedirektoratet, Helsekrise @helsedir.no

Helsedirektoratet, Beredskap @helsedir.no

FOLKEHELSEINSTITUTTET, Utbrudd @fhi.no